

Kognitivno - bihevioralni tretman generaliziranog anksioznog poremećaja

Praktikum 2

Obilježja GAP-a

- **perzistirajući** poremećaj
 - najčešće počinje već u djetinjstvu
 - kod 2/3 pacijenata značajna zabrinutost postojala je već u drugom desetljeću života, dok se kod 1/3 javlja u srednjoj dobi
 - crta ličnosti?
- **čest komorbiditet**
- **manja učinkovitost tretmana** u usporedbi s drugim anksioznim poremećajima

Simptomi

- pretjerana i/ili kronična zabrinutost
- prateći simptomi
 - nemir ili osjećaj napetosti ili osjećaj da je osoba “na rubu živaca”
 - lako umaranje
 - razdražljivost
 - teškoće koncentriranja
 - poremećaji spavanja
- osoba s teškoćom kontrolira zabrinutost

Zabrinutost oko različitih događaja, a ne zbog specifičnog simptoma ili problema.

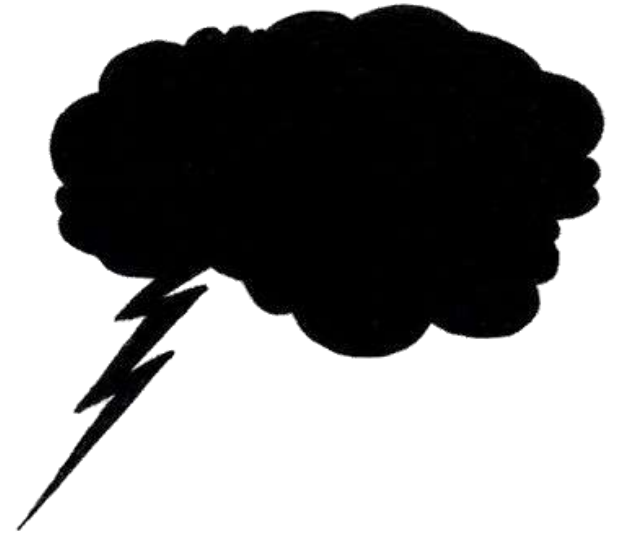
Isključiti brige koje su povezane s drugim poremećajima.

Razlike između normalne i patološke zabrinutosti

učestalost
intenzitet
nametljivost
postojanost
kontrolabilnost
tjelesni simptomi
(umor, iscrpljivanje)

brige za svaki slučaj
(rijetki događaji)

brige o udaljenim
problemima
(što ako..?)

brige o realnim
problemima

Vrste briga

brige o
zdravlju

brige za
sigurnost

brige za
svoje bližnje

brige o
financijama

brige o
poslu/školi

Teorije o nastanku GAP-a

teorija izbjegavanja
(Borkovec, 2004)

metakognitivna teorija
(Wells, 1995, 1999)

četverodijelni model GAP-a
(Ladouceur i sur., 1997)

svaki
pristup
predlaže
svoje
smjernice
za tretman

Teorija izbjegavanja (Borkovec, 2004)

- brige su dominantno verbalna, a ne imaginativna aktivnost
- brige stoga služe kao oblik kognitivnog izbjegavanja emocionalno neugodnih sadržaja te s njima povezane neugodne tjelesne aktivacije

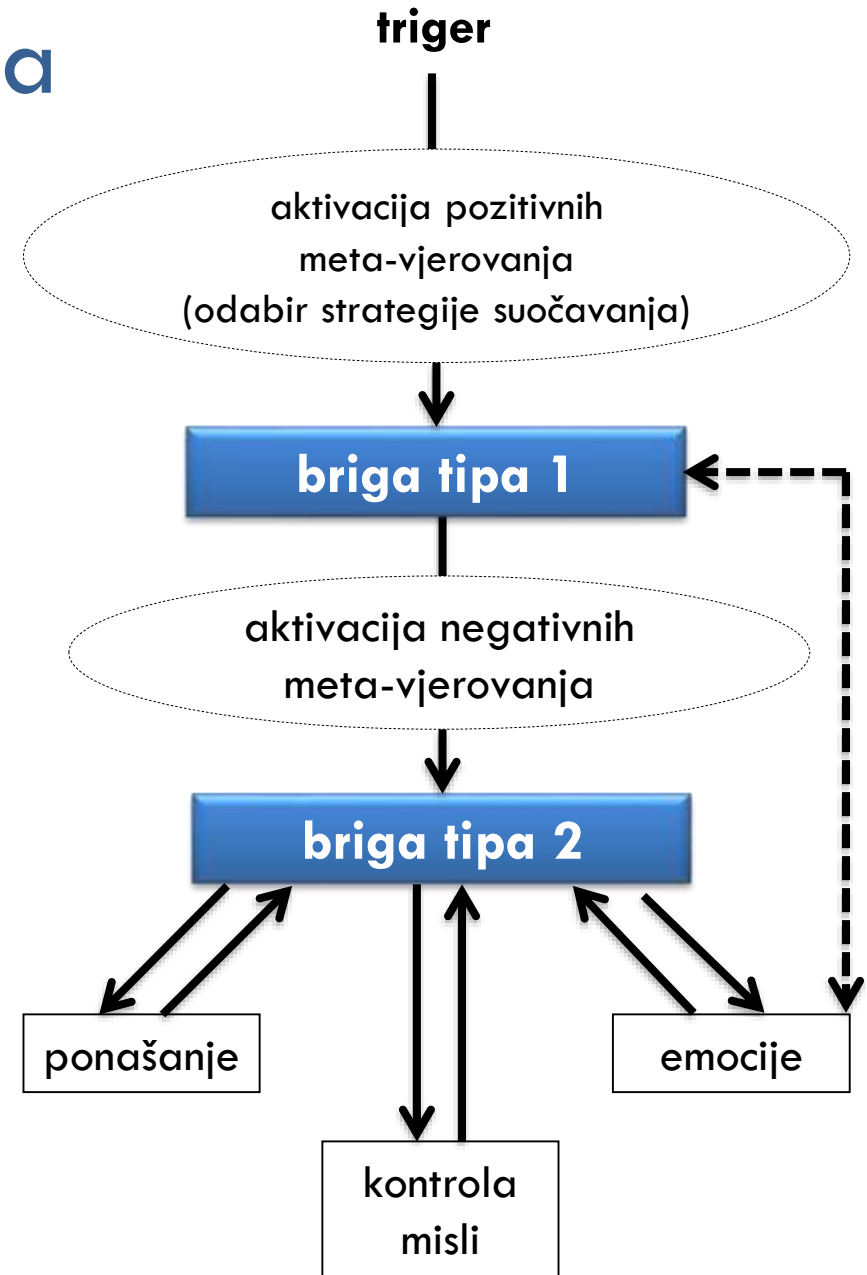
brige su korisna **strategija suočavanja!**

- reakcija kognitivnog izbjegavanja je svaki put negativno potkrijepljena izostankom ili završetkom neugodnog unutarnjeg ili vanjskog događaja

Metakognitivna teorija

(Wells, 1995, 1997)

- GAP je rezultat interakcije između:
 - korištenja brige kao **strategije suočavanja**
 - **negativne procjene** brige
 - pokušaja **kontrole** brige
- 2 tipa briga:
 - 1) tip 1 (briga o raznim prijetnjama)
 - 2) tip 2 (meta-briga)
- istovremeno prisutna i **pozitivna i negativna** vjerovanja o brizi

**POZITIVNA
VJEROVANJA O BRIZI**

Zabrinutost mi pomaže u suočavanju.

Ako brinem, spriječit ću da se dese ružne stvari.

Zabrinutost mi pomaže u rješavanju problema.

Ništa ne bih postigao bez brige.

Ako brinem, uvijek mogu biti spreman.

**NEGATIVNA
VJEROVANJA O BRIZI**

- *Ne mogu kontrolirati svoje brige.*
- *Brinuti je štetno.*
- *Ako brinem, mogao bih poludjeti.*
- *Mogao bih upasti u stalno stanje zabrinutosti iz kojeg nikada neću izaći.*
- *Brige će me potpuno preplaviti i preuzeti kontrolu nada mnom.*

Četverodijelni model GAP-a (Ladouceur i sur., 1997)

Razvoj i trajanje GAD-a podržavaju četiri varijable:

NETOLERANCIJA NESIGURNOSTI

(snižena tolerancija i
snažne reakcije na
nejasnoću; vodi do
disfunkcionalnih
ponašanja)

VJEROVANJA O BRIGAMA
(precjenjivanje prednosti i
podcjenjivanje nedostataka
briga)

SLABO SNALAŽENJE U PROBLEMIMA

(slabo vjerovanje u vlastite
kapacitete rješavanja
problema i niska percipirana
kontrola nad procesom
rješavanja problema)

KOGNITIVNO
IZBJEGAVANJE
(izbjegavanje
zastrašujućih
mentalnih slika)

Opće prihvaćeni smjerovi u terapiji

1. smanjenje ekscesivnih briga koje se ne daju kontrolirati
2. ublažavanje trajne pretjerane uzbuđenosti
3. *smanjenje zabrinutosti zbog brinjenja*

Tretman GAD-a

Tehnike
usmjerene na
fiziološku
komponentu

Tehnike
usmjerene na
kognitivnu
komponentu

Ostale
tehnike

Tehnike
usmjerene na
bihevioralnu
komponentu

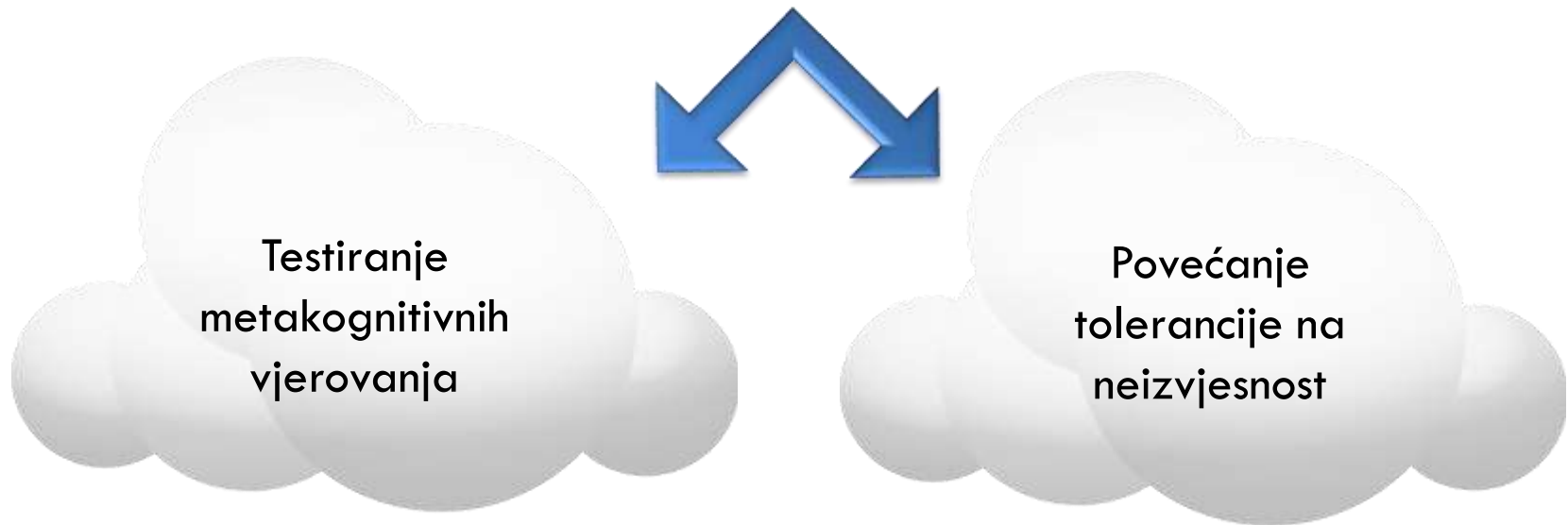
Kognitivne tehnike

- psihoedukacija
- kognitivno restrukturiranje
 - povećanje svjesnosti o kognitivnoj aktivnosti (npr. dnevnik briga)
 - ispitivanje distorziranih kognicija (npr. vođeno otkrivanje, dekatastrofizacija)
 - generiranje alternativnih tumačenja (npr. zamišljanje iz perspektive druge osobe)
 - kreiranje i testiranje racionalnog odgovora
- pozitivna imaginacija
- izlaganje brigama
- poboljšanje snalaženja u problemima
- cost-benefit analiza suočavanja
- prevencija kognitivne reakcije
 - vrijeme za brigu
 - vrijeme bez briga
- eksperimenti

Bihevioralni eksperimenti

- usmjereni na testiranje vjerovanja koja potiču brigu i vjerovanja o samom procesu brinjenja

- važnije je usmjeriti se na procjene koje održavaju **proces** disfunkcionalne brige, nego na sam sadržaj

Primjeri eksperimenata

- planiranje kontroliranih perioda za brigu
- preispitivanje vjerovanja o nekontrolabilnosti
- eksperimenti gubitka kontrole
- testiranje korisnosti briga
- odbacivanje kontrole misli
- toleriranje neizvjesnosti

Tehnike usmjerene na fiziološku komponentu

- progresivna mišićna relaksacija
- abdominalno disanje
- primijenjena relaksacija

Bihevioralne tehnike

- prevencija bihevioralne reakcije
- izlaganje
- povećanje ugodnih aktivnosti

Dodatne tehnike

- mindfulness
- uvježbavanje interpersonalnih vještina
- upravljanje vremenom

Poteškoće u tretmanu

- vjerovanje da su brige realistične (jer ono što klijenta plaši se *može* dogoditi)
- vjerovanje da brige štite
- perfekcionistička vjerovanja o smanjenju anksioznosti (*“Ne smijem nikad više biti anksiozna”*)
- očekivanja i zahtjevi o sigurnosti (često potaknuta apsolutističkim vjerovanjima o nemarnosti i odgovornosti)
- poteškoće s relaksacijom (zbog vjerovanja da će u stanju opuštenosti biti nesvjesni opasnosti i stoga ranjivi)
- odbijanje izlaganja

A vibrant rainbow arches across a bright blue sky filled with scattered white clouds. The rainbow's colors are vivid, transitioning from red at the top to violet at the bottom. The text "Hvala na pažnji!" is overlaid in the upper right quadrant of the image.

Hvala na pažnji!